

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เพราะว่าการศึกษามุ่งช่วยให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษายังจะช่วยให้บุคคลนั้นเป็นผู้ที่รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการแก้ปัญหาตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรวัตถุที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด การที่ประเทศจะก้าวหน้าได้จำเป็นจะต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิด ความสามารถจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง และปัญหาที่พบบ่อยที่สุดทางการศึกษา คือ จะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่อยู่ในวัยของการพัฒนาการไปสู่ผู้ใหญ่ เด็กส่วนมากจะมีปัญหา ในช่วงวัยนี้ ถ้าหากว่าผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ในวัยนี้ไปได้ ก็เกือบจะสรุปได้ว่าเขาประสบความสำเร็จในชีวิตไปแล้ว ประมาณหนึ่งในสามของชีวิตทีเดียว ซึ่งจะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตตามความพอใจของตนเอง ไปในทางที่ถูกต้องและมีความสุข

กระบวนการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักสิ่งแวดล้อม สามารถเลือกและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม ต้องแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศแบบสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย (กรมวิชาการ, 2540) ซึ่งจุดหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้เชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาในช่วงวิกฤตวางแผนการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคน โดยองค์รวม ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าสู่วิถีชีวิตไทยได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวประกอบกับในฐานะผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนแนะแนวอยู่ในโรงเรียน วัดเสาชิงช้า ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงได้สนใจที่จะสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดเสาชิงช้าว่านักเรียนต้องการบริการต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนวัดเสาชิงช้าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดเสาชิงกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดเสาชิงกลาง จำนวน 142 คน
2. ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553
3. ขอบเขตการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา ความต้องการใช้บริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดเสาชิงกลาง ในบริการ 5 ด้าน ดังนี้
 - 3.1 ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.2 ด้านบริการสนเทศ
 - 3.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา
 - 3.4 ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล
 - 3.5 ด้านบริการติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความมุ่งหวังของนักเรียน

การใช้บริการแนะแนว หมายถึง บริการ 5 ด้าน ได้แก่

- บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service) หมายถึงงานที่เกี่ยวกับการจัดหารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อทราบความสนใจความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัย สภาพครอบครัว ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนและนักเรียนได้รู้จักตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และนำผลมาเก็บรวบรวมไว้ในระเบียบเหมาะสมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

- บริการสนเทศ (information service) เป็นการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสังคมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจไปพิจารณา

ตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบุคลิกภาพได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพและสภาพที่เป็นจริงของสังคม

- บริการให้คำปรึกษา (counseling service) เป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจและเลือกได้อย่างชาญฉลาด ถูกต้องกับสภาพปัญหาความต้องการ ความจำเป็น ซึ่งการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเพียงพอ

- บริการจัดวางตัวบุคคล (placement service) เป็นการช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง หรือฝึกฝนทักษะในเรื่องที่ตนสนใจ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบ และรู้จักตัวเองมากยิ่งขึ้น เช่น บริการช่วยเหลือนักเรียนด้านเงินทุนต่าง ๆ บริการหางานทำระหว่างเรียน เป็นต้น

- บริการติดตามและประเมินผล (follow – up service) เป็นงานที่ปฏิบัติต่อเนื่องจากบริการแนะแนวต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ทราบผลที่เกิดขึ้นและผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดเสาชงกลาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน วัดเสาชงกลางภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียน 142 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตารางแสดงการดำเนินการวิจัย

ที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	ช่วงเวลาการดำเนินงาน				
		พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1	เสนอชื่อหัวข้อวิจัย	_____	_____			
2	นำเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียน เสนอต่อที่ปรึกษา		_____	_____		
3	ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย			_____		
4	นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างจำนวน 23 ข้อ เสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อปรับปรุงแก้ไขภาษาให้ชัดเจน			_____		
5	ขออนุมัติขอถ่ายเอกสารจากฝ่ายวิชาการ			_____		
6	ขออนุญาตครูประจำชั้น /ครูผู้สอน เพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง				_____	
7	รวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล				_____	
8	สรุปรายงานการวิจัยในชั้นเรียน				_____	_____

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสร้างแบบสำรวจที่สนะเกี่ยวกับบริการแนะแนวในลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ตามวิธีของ Likert แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ เพื่อให้ได้รายละเอียดขอบเขตของเรื่องที่จะศึกษา

2. กำหนดขอบข่ายของงานแนะแนวที่จะสำรวจ โดยกำหนดบริการที่สำรวจ 5 บริการ

2.1 บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (individual inventory service)

2.2 บริการสนเทศ (information service)

2.3 บริการให้คำปรึกษา (counseling service)

2.4 บริการจัดวางตัวบุคคล (placement service)

2.5 บริการติดตามและประเมินผล (follow – up service)

สร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความต้องการการบริการแนะแนว 5 บริการ โดยสร้างแบบสอบถามชนิดปลายปิด (close end) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 142 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม Excle และ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำคำตอบของนักเรียนแต่ละคนมาหาค่าน้ำหนักเป็นคะแนน ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงความต้องการการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
	บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล			
1	จัดให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติของตนเองเพื่อให้รู้จักตนเองดีขึ้น	3.80	0.80	มาก
2	จัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนทุกคน	3.80	0.80	มาก
3	ออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทราบความเป็นอยู่และช่วยเหลือนักเรียน	3.40	1.00	มาก
4	จัดทดสอบเพื่อวัดเชาว์ปัญญา	3.90	0.90	มาก
5	สำรวจความต้องการด้านการเรียน /ทุนการศึกษา	4.00	0.80	มากที่สุด
6	สำรวจความต้องการของนักเรียนด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนซ่อมเสริม	4.00	0.90	มากที่สุด
	บริการสนเทศ			
7	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการแนะแนวด้านการศึกษากการแนะแนวอาชีพ การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ	4.10	0.90	มากที่สุด
8	เชิญวิทยากร หรือผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้กับนักเรียน	4.30	0.80	มากที่สุด
9	จัดทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษา และแหล่งอาชีพต่างๆ	4.40	0.90	มากที่สุด
10	จัดบริการเสียงตามสายเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา และอาชีพ	3.90	1.00	มาก
11	บริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียน	3.90	0.90	มาก
12	จัดบริการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ เช่น หลักสูตรที่เรียน การเลือกวิชาที่เรียน การปรับตัวกับครูและเพื่อน	4.20	0.90	มากที่สุด
	บริการให้คำปรึกษา			
13	จัดเวลาให้นักเรียนเพื่อขอคำปรึกษา	4.00	1.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
14	จัดบริการให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.80	1.00	มาก
15	จัดบริการให้คำปรึกษานักเรียน โดยใช้จดหมาย โทรศัพท์ และอีเมล	3.80	1.00	มาก
	บริการจัดวางตัวบุคคล			
16	บริการจัดทุนการศึกษาให้กับนักเรียน	3.90	0.90	มาก
17	จัดให้นักเรียนได้เลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อที่ เหมาะสม	4.20	0.80	มากที่สุด
18	การให้บริการช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน	3.70	1.00	มาก
	บริการติดตามและประเมินผล			
19	ติดตามผลของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา	4.00	1.00	มากที่สุด
20	ติดตามศิษย์เก่าที่จบไปแล้วให้มาแนะนำเกี่ยวกับ วิธีการเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน และการประกอบอาชีพ	4.00	0.90	มากที่สุด
21	จัดถ่วงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการ แนะแนว	3.70	0.90	มาก
22	ให้ครูติดตามผลหลังจากที่นักเรียนมาขอรับคำ ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ	4.00	0.90	มากที่สุด
23	ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการติดตามผลในการ จัดบริการแนะแนวของโรงเรียน	3.70	0.90	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.94	0.07	มาก

จากตารางการประเมินความต้องการตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับความ
ต้องการของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดทัศนศึกษาตามสถาบันการศึกษา และแหล่งอาชีพต่าง ๆ
2. เชิญวิทยากร หรือผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้กับนักเรียน

3. จัดบริการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ เช่น หลักสูตรที่เรียน การเลือกวิชาที่เรียน การปรับตัวกับครู และเพื่อน
4. จัดให้นักเรียนได้เลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อที่เหมาะสม
5. ติดตามผลของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา
6. ติดตามศิษย์เก่าที่จบไปแล้วให้มาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนให้ประสบความสำเร็จ
7. ในการเรียน และการประกอบอาชีพ
8. สำรวจความต้องการด้านการเรียน /ทุนการศึกษา
9. สำรวจความต้องการของนักเรียนด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนซ่อมเสริม
10. จัดเวลาให้นักเรียนเพื่อขอคำปรึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดเสาชิงช้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน โดยอาศัยแนวคิดนักจิตวิทยาหลายท่าน ทำให้กระบวนการในการวิจัยดังกล่าวดำเนินไปอย่างเป็นระบบและการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

จากผลการวิจัยดังกล่าวปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความต้องการการบริการทั้ง 5 บริการของแนะแนวจากโรงเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.00 - 4.40 และระดับความต้องการมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 – 3.90

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนวัดเสาชิงช้าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อคิดที่ได้จากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการวางแผนการดำเนินงานแนะแนวในครั้งต่อไป
2. ควรมีการจัดหาบุคลากรทางการแนะแนวเพิ่มขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น
3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเห็นความสำคัญของงานแนะแนวในโรงเรียนวัดเสาชิงช้า